

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„KOROŠKI SLOVENEK“
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.
Stane četrletno: 1 šiling.
celoletno: 4 šilinge.
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25—
celoletno: Din. 100—
Pozamezna številka 10 grošev.

Leto VI.

Dunaj, 31. marca 1926.

Št. 13.

Blagovest velikonočnih zvonov.

„Le zvoni zvon iz temnih lin in vzbujaj mi na dom spomin!“ — na dom večne ljubezni in resnice in pravice, po katerem hrepeni moja duša, kakor jelen po hladnem vrelcu in orel po zračnih višinah svobodne atmosfere.

Zvonite zvonovi, mili glasniki velikonočni, in oznanjajte otrokom Evinim, obupanim, obteženim, objokanim, da je že vstal, za vselej vstal Sveti, Močni, Neumrljivi! Jasno in glasno zvonite tudi vi, zvonovi koroških cerkva, da čuje naš narod vaš veseli, blaženi „Aleluja“ in da v zvesti udanosti dvigne pogled in srce h kralju vekov, ki je v znamenju križa premagal svet! On in On sam stoji neomajno in v neskončnem veličanstvu med nami in nad nami, vsikdar pripravljeno pomagati do vstajenja vsem, ki ne pahnejo v brezmejnem napuhu ponujeno roko od sebe, kakor ranjenec, slepec, pijanec, ki se brani pomoči, prihajajoče iz usmiljenega srca.

Poglejmo po širnem svetu! Ali ne leže narodi in države vseh kontinentov kakor orjaški ranjenci, slepci, pijanci drug poleg drugega, vsak v svoji mizeriji? Tabor ranjencev je vladarica sveta, nezvesta hči krščanskih starišev, na svojo kulturo in civilizacijo ponosna Evropa. Kakor gigantski slepec, vklenjen v okove evropskega koristolovstva vpijejo po luči in svobodi narodi Afrike in Azije. Dobo treznosti in človečanstva si želi v strastnem hlepenju po čaši opojnosti mamonomi izmozgana Amerika. Vsi, vsi hrepenijo po vstajenju, po velikem solnčnem dnevu, ki naj bi sledil odrešeniški veliki noči — — —

In začeli so si pomagati drug drugemu. Ranjenec naj bi rešil ranjenca, slepec naj bi vodil slepca, pijanec naj bi pomagal na noge pi-

jancu. Na raznih konferencah in sestankih šepetaje ali kričaje sklepajo, kako da se hočejo postaviti in si pomagati na noge drug drugemu. Ustanovili so Društvo narodov. Ženeva naj bi postala mati novega socijalnega reda, nove svetovne stavbe, ki naj bi jo poživiljal in ohranjal „duh iz Locarna“.

Dobro, voditelji narodov, zastopniki držav, zelo dobro! Spoštujemo vašo dobro voljo, če je res dobra in je ne napaja gola sebičnost in diplomatska zahrbnost. Toda, prijatelji, kdo vam bo podal odrešensko roko, na katero bi se uprli? Katera izmed držav, ki jih zastopate, stoji na tako vekovito trdnih tleh, da bi mogla iz teh vzvišenih tal podati usmiljeno roko na smrt obsojenim, z raznimi krizami bičanim, s trnjem življenskih skrbi kronanim, križanim, v grobu svoje onemoglosti ležečim narodom?

V teh dneh šele smo doživeli tragedijo, da so skušali spet enkrat vstati iz lastne moči, opirajoč se drug na drugega tam v Ženevi. Pa ni šlo. Pravijo, da je temu kriva Brazilija. Prihodnjic bo morda kriva Venezuela, Kuba, Kostarika ali kaka druga izmed ženevskih sester.

Kdor pa vsaj z napol odprtim očesom in neizkvarjenim razumom pogleda po širnem svetu, bo kmalu izprevidel, da manjka na svetovnem pozorišču tiste močne roke, ki je v zadnjih stoletjih starega in prvih stoletjih srednjega veka rešila iz propada podivjano in preteptano, ranjeno, slepo, pijano človeštvo. To je roka Njega, ki je za nas od mrtvih vstal. Ali bo moderno človeštvo drugim potom prišlo do vstajenja, kakor staroveško in srednjeveško?

Velikonočni zvonovi, zavpijte na ves glas po širnem svetu, da bo donelo tudi v gluhih ušesih: Nikoli! Nikdar!

Vaš „Aleluja“, zvonovi, naj bo v tolažbo in naj daje pogum vsem, ki jim je apostolska vera življenski program. V posmeh pa naj bo ta vaša blagovest vsem, ki pričakujejo rešitve

svetovne krize iz Brazilije ali odkod drugod in iščejo pot do vstajenja po pustinja in puščavah verzajskega in locarnskega duha.

In ti, koroški slovenski narod, na smrt obsojeni, bičani, s trnjem kronani, križani? Odkod si ti pričakuješ vstajenja? Iz Ženeve? Iz Senžermena? Iz vzhoda, zahoda, juga ali severa? Ali ne vidiš, da leže tudi sosedje na tleh politične, socijalne, ekonomske bede, da tudi oni iščeje roke odrešeniške? Sursur corda! Kvišku srca, ljudstvo naše! Rešitev je blizu. Rešitelj je v tvoji sredi. On je že vstal in On stoji kakor skala, zasidrana v večnosti. Vanj zaupaj, po njegovem programu zidaj svojo življensko stavbo na zunaj in znotraj. On je bil, On je in naj bo naš kralj in mi njegovo ljudstvo, njegovo „socijalno kraljestvo! Živijo naš kralj! Živela koroška Slovenija, socijalno kraljestvo Kristusa-kralja, na smrt obsojenega, bičanega, s trnjem kronanega, križanega, od mrtvih vstalega!

List stane od 1. aprila do 30. junija za:

Avstrijo četrletno . . . 1 šil.
„ celoletno . . . 4 „
Jugoslavijo četrletno 25 Din.
„ celoletno 100 „
Posamezna številka 10 grošev

Davki.

(Konec.)

Pri ti izpovedi se ljudje ne spoznajo.

Človek bi mislil, da je dohodek tisti denar, ali tista vrednost, ki si jo v letu pridobil; in če si moral morebiti še par milijonov si izposoditi, bi mislil, da dohodkov sploh ni bilo.

PODLISTEK

Reberški Ožbej:

Zadnji vitez Reberčan.

Zgodovinska povest.
(Nadaljevanje.)

V teh in enakih mislih je prispel Manfred s svojim vrancom na ravnino, odkoder se vidijo Obir in daleč zadaj sive stene Košute, ki se skriva zadaj za zelenimi vrhovi gore Šetiče.

Vranec je vzravnal glavo, zahrskal in zdriljal s svojim gospodarjem, kakor bi vedel, da pride kmalu ona, katero Manfred tako željno pričakuje.

Pred zidano hišo sedaj Žusmovo je obstal vranec. Manfred je skočil urno raz konja, ga oddal hlapcu, sam pa je šel proti vhodu hiše, ker ga je čakal pater Anzelm. Srčno se pozdravita sivolasi svečenik in mladeniški vitez. Stopila sta v stanovanje, okrašeno z raznimi podobami. Priprosta je bila ta soba, a srčna. V kotu je stal mal oltar, na katerem je opravljal pater Anzelm ob slabem vremenu sveto daritev, kajti protin ga je že mučil, in bil je ob takem času rajši na toplem.

„Kaj pa je danes Tebe privedlo sem? vpraša Anzelm in stiska Manfredu roko. „Ali Manice še ni bilo sem?“ odgovori Manfred razburjeno. „A tako,“ nasmehlja se starček, „to je tedaj povod tvojega obiska in jaz naj

igram vlogo slona, čakaj, čakaj, porednež.“ „Da, častiti oče,“ pravi otožno Manfred, ki je ves zarudel, „morava se danes sniti, od tega je odvisna vsa najina sreča.“

In Manfred pripoveduje vse, kar se je zgodilo v zadnjem času. Pater ga zvesto posluša, dela resen obraz, zmaje nazadnje s sivo glavo, si potegne velo roko čez čelo in pravi: „Odkrito si mi povedal vse, a dragi, skrbi imam, da se vajine srčne želje ne izpolnijo.“

„Kako to,“ prava Manfred vznemirjen. „Veš, ljubi moj,“ odvrne Anzelm, „težko boš dobil privoljenje od strani Maničnega očeta. Cela zadeva ima svojo zgodovino.“ „Pa kako,“ vpraša Manfred ves prestrašen. „Le mirno poslušaj. Nikolaj se je vnel v svojih mladih letih za grajsko gospodično, ki je postala pozneje tvoja mati. A ni marala za razuzdanega viteza, pač pa je vzljubila tvojega očeta. Nikolaju se želje niso izpolnile, gledati je moral, ko je tvoj oče odvedel njegovo izvoljenko kot svojo ženo od oltarja. Od tega časa ni bilo več prijaznosti med obema vitezoma. In to čutiš ti in bo tvoja nesrečna usoda.“

Manfred je poslušal z napetostjo. Vedel je sedaj, da so neskončne ovire, ki se ustavljajo uresničenju njegovih sanj, a obupati ni hotel, preveč je zidal na ljubezen Manice.

Zunaj so se sličali koraki. Manfred je hitro vstal, rdečica mu je šinila v obraz, kajti priti je mogla samo ona.

Razburjen odpre vrata. „Manica, ali si prišla?“ je radostno vzkliknil.

„Moj Manfred!“

In vpričo osivelega starčka sta se objela in slonela eden drugemu na prsih.

Stoprav, ko je stopil Črni Hanej s posodo za ribe v vežo, sta se zavedla svojega položaja. Manica je spoštljivo pozdravila patra Anzelma, rdečica v obrazu je kazala, da svojih čutov ni mogla prikriti vsled sile ljubezni in da se je zavedla še le sedaj svojega ravnanja.

Pater Anzelm je spoznal to zadrego. Smehljaje je velel Manici, da se naj vse in si ne dela skrbi, saj znano mu je vse. Ko je še prisedel Manfred, je minula Manici prvotna vznemirjenost.

Medtem je imel v veži Črni Hanej opravke s postrvmi. Pater Anzelm je uporabil to priliko in stopil iz sobe, da vkrane vse potrebno zaradi priprave te jedi. Hlapec je moral v klet, da prinese steklenico boljšega.

Manfred in Manica sta ostala sama. V tem kratkem času sta si povedala vse, kar je težilo njena srca. Manfred ni prikrival, da imata premagati velike ovire tako od strani očeta kakor od Ivana Reberčana, ki je zapretil, da se maščuje Manfredu na zadobljenih poškodbah.

„Nič se ne bojim,“ pravi Manica pogumno, „da sem le pri tebi, vse težkoče bom premagala.“

A država računa drugače: uradnik dobi recimo 40 milijonov v letu, ki jih porabi za-se in družino: koncem leta tudi nimajo nič in v hranilnico ni bilo kaj zanesti. Njegovi dohodek je bila le hrana zanj in za družino. Tako je kmečki prvi dohodek življenje, kruh, obleka, stanovanje. Pri napovedi se mora postaviti v račun neka vrednost tega, kar je družina jedla in sicer dobila iz posestva. Iz tega seve nastane nek nesmisel. Čimveč otrok ima mala hiša, temveč se računa dohodkov! Davkarija pravi: deset otrok je živelo, to stane toliko milijonov, a nihče ne poprašuje, kako so živeli? Potem se nam zdi še drugo krivično. Do 14 milijonov je vsaka oseba davka prosta. V kmetiji bi se ne smelo šteti kot osebo samo očeta gospodarja, in kot dohodek gospodarja bi se smelo šteti le tisto, kar je potreboval oče in otroci, ki sami še nič ne zaslužijo. Na kmetih pa vemo, da si življenje služi gospodinja sama, tudi otroci, ki so 10 let stari, si hrano sami zaslužijo, ker se rabijo za vsakovrstna dela. Od skupnih dohodkov hiše bi se moralo odšteti, kar je družina zaslužila in še le tisto, kar potem preostaja čez 14 milijonov bi se smelo obdačevati. V mestu uradnikova žena in njegovi otroci ne zaslužijo nič, služi samo oče, tu bi se moralo torej drugače postopati. Saj, če bi se gospodinja vsedla za peč in bi se otroci povili v pavolo ter najemali za delo tuji ljudje, bi tudi za davkarijo ne preostalo potem nobenega dohodka, ki se obdači.

Od dohodkov se pri računanju davka odtegnejo stroški obrata (Betriebskosten). Leti so: stroški za vzdrževanje hiše, živega in mrtvega inventarja, plotov, potov. 2. Stroški za razsvetljava in kurjavo prostorov, ki jih imajo posli, ne prostorov, ki jih potrebuje lastna družina. 3. Poslovne plače. 4. Zavarovalnina. 5. Vsi davki, razun dohodninskega. 6. Seve tudi najemnina, ako se je kak travnik ali polje vzelo v najem. Ne sme se odtegovati strošek za razširjanje obrata za nov nakup živine, všteti se seve sme, kar se je moralo dokupiti, ko je morebiti bilo doma premalo za življenje osebja. Med stroške za gospodarstvo se sme ušteti delovna obleka za lastne otroke.

Dohodninski davek poslov.

Če se računa kot dohodek vsa oskrba posla, potem se seve, ako so cene visoke, šteje med davkoplačevalce tudi hlapce in deklet; pravzaprav se samo kmeta dvakrat obdači, vsaj mora ta davek plačevati tudi le kmet.

Pri mesečnem dohodku (hrana se računa) od 128,26 do 311,40 Š 1%, od 311,41 do 485,39 Š 2%, od 485,40 do 659,38 Š 3%, od 659,39 do 934,11 Š 3,6%, od 934,12 Š in čez 4%.

„Tvoja ljubezen me osrečuje, Manica, in za te storim vse. Moja si in moja ostaneš, prosim te le eno, ostani trdna, ko pride Reberčan.“

„Vem, Manfred, jasno mi je, kaj me čaka, če ne spolnim očetove volje.“ vzdihne Manica, „a zaupam najini ljubezni, ki mi da potrebno moč.“

„Ne boj se, Manica, naj se zgodi kar hoče. Če te oče prisili, da bi morala stopiti z neljubim Reberčanom pred oltar, te siloma odpeljem in poročiva se tukaj.“

„Manfred, drzno je to, a zaupam se tebi, ker le tebi sem obljubila zvestobo.“ In nagnila je glavico na Manfredove prsi, ki jo je srčno objel in poljubil na vroče čelo.

V tem je stopil pater Anzelm v sobo, obraz se mu je razširil veselja, saj videl je oba zaročena srečna.

Razodela sta mu vse naklepe. Pater Anzelm ju je gledal ganljivo, oko mu je postalo rošno, razprostrl je roke in ju blagoslovil, rekoč:

„Bog oče v nebesih, ki je vaju združil v čisti ljubezni, daj vama svojo pomoč in naj vaju vodi, kakor je prevedeno v njegovi neskončni modrosti — bodita srečna.“

Svečana tišina je zavladala po teh besedah v sobi, svesti so si bili vsi resnega trenutka. Zaročena sta ginjena nad ljubeznivostjo sivolasega zaščitnika poljubila blagemu svečeniku roko. (Dalje sledi.)

Premoženiski davek.

Kot premoženje, ki se ima obdačiti, velja kapitalizirani dohodek. Pri kmetijah se vzame dohodek 10krat, pri hišah in denarju 20krat, to je premoženje. Premoženje do 360 milijonov je tega davka prosto. od 360 do 1200 milij. plačuje 1/2 od tisoč, od 1200 do 2400 1 od tisoč, od 2400 do 3600 2 od tisoč, čez 3600 3 od tisoč. Eno milijardo je kmetija kmalu vredna, vsaj ta denar stane nova mala enonadstropna vila; tako posestvo pa že plačuje premoženjskega davka cel milijon!

In da vrsta žalostnih davkov ne bo prekratka, imamo še

Splošni pridobninski davek (Allgemeine Erwerbsteuer).

Plačuje se: od 1400—4800 1% čistega doneska, od 4800—6000 2% čistega doneska, od 6000—7200 3% čistega doneska, od 7200—8400 4% čistega doneska, 8400—10.800 5% čistega doneska, od 10.800—14.400 6% čistega doneska, od 14.400—18.000 7% čistega doneska, od 18.000 in čez 7,5% čistega doneska.

Nek večji posestnik, ki piše knjige, je imel lani 6800 Š dohodkov, davkarija mu jih je odmerila 280 milijonov, ta bi imel tega davka plačati 21 milijonov.

Vino se dobiva iz soda samo pri pipi; kmečki vinski sod pa so navrtali po vseh dogah. Kako dolgo pa vse to pojde? Kmečki stan postaja nemiren in država bo morala prej ali slej napraviti v gospodarstvu nek red.

POLITIČNI PREGLED

Zvezni kancler dr. Ramek

je odpotoval preteklo soboto v Berlin, da vrne obisk nemških ministrov dr. Stresemanna in Marxa. Že dolgo se je o tem potovanju govorilo. Po običajnih sprejemih se je razgovarjal o gospodarskih in drugih vprašanjih. V ponedeljek se je odpeljal v Prago, da vrne dr. Benešov obisk. Govori se o neki zvezi med Avstrijo, Češkoslovaško in Nemčijo, ki bi bila naperjena proti zvezi Jugoslavija, Italija in Nemčija. — Nek italijanski list prihaja pri razmotrivanju o položaju Avstrije do zaključka, da Avstrija ne more sama izhajati in zato je najbolje, da jo Italija zasede.

Razsodiščna pogodba z Jugoslavijo. Iz Beograda se poroča, da sta se dr. Ninčič in dr. Ramek v Ženevi sporazumela, da skleneta obe državi v najkrajšem času razsodiščno pogodbo po vzoru razsodiščne pogodbe s Češkoslovaško. Uvodna pogajanja so že v toku. Glavna pogajanja se prično v Beogradu takoj po velikonočnih praznikih. Pričakujejo, da bo mogoče pogajanja tako pospešiti, da se pogodba podpisuje v drugi oplojici meseca aprila na Dunaju in da v ta namen poseti Dunaj zunanji minister dr. Ninčič. Ta poset daj bi imel oficijelni značaj. Na zunanji naj bi se dokumentirala važnost razsodiščne pogodbe za obe državi. Poset dr. Ninčiča naj bi se vršil 20. aprila. Istočasno se pripravlja razsodiščna pogodba s Poljsko. V to svrhu pride na Dunaj poljski ministrski predsednik Skrzinsky.

Zunanjepolitična razprava v skupščini. Povodom razprave o zunanji politiki v Beogradu se je oglašil k besedi zastopnik jugosl. kluba dr. Hohnjec, ki je povedal o položaju ko-

roških Slovencev sledeče: Slovenci na Koroškem so radi nestrpnosti nemških nacionalcev obsojeni na narodno smrt. Nimajo niti ene narodne šole, kakršno zahtevajo. Ko so koncem lanskega leta Nemci iz Slovenije posredovali za Slovence v Avstriji, so nemški nacionalci to posredovanje odločno odklonili. Nemški nacionalci ne dopuščajo nobene vzporednosti med Nemci v naši državi in Slovenci v Avstriji. Za Nemce v naši državi zahtevajo naravno in kulturno avtonomijo, Slovincem na Koroškem pa ne privoščijo niti ene slovenske šole. Zato moramo proglasiti načelo reciprocite: Kar nimajo Slovenci na Koroškem, do tega tudi Nemci v naši državi nimajo pravice. — Nato se je pečal govornik z vprašanjem priklopitve Avstrije Nemčiji. Povdarjal je, da mora stati jugosl. država, ako bi prišlo kedaj res do priklopitve, na stališču, da ne sme priti noben Slovenec v nemško državo. To stališče ni samo v korist Slovincem, ampak tudi državi sami, ker vendar ne more biti vseeno, ali meji na malo nemško republiko ali pa na močno nemško državo. Dr. Hohnjec je opozarjal tudi na to, da je treba ob reševanju vprašanja priklopitve rešiti tudi vprašanja korektur ostalih naših meja na severu, da dobimo nazaj Radgono in rešimo tudi brate, ki so še sedaj v madžarskem robstvu. Jako važno je tudi, da teče železnica Špilje—Radgona cela po jugosl. ozemlju. — Šef samostojne demokratske stranke, Pribičević, je govoril o narodnih manjšinah in se pečal obširno z varstvom slov. ljudi v Avstriji in Grčiji. On se je strinjal popolnoma s predgovornikom in se čudi, da se mala Avstrija upa gaziti pravice manjšin.

Društvo narodov se bo preosnovalo? Pariški poluradni list se zavzema za preustrojenje Društva narodov in zahteva za vsak del sveta poseben svet. Vsako teh teles bi zase obravnavalo vprašanje varnosti, razorožitve in razsodišča. Tudi ameriške države zahtevajo samoupravne skupine za posamezne kontinente po zgledu „Panamerikanske Unije“. Tako bi Društvo narodov prenehalo biti samoevropska zadeva in bi v Društvo pristopile najbrže tudi združene države. Višji svet bi naj tvoril razsodišče. Istočasno poročajo iz Ženeve, da je generalno tajništvo Društva narodov poslalo Nemčiji, Poljski, Švici, Argentini in Kitajski pismena vabila na sejo komiteta, ki bo pretresal vsa vprašanja glede razširjenja sveta Društva narodov.

Konec Matteottijevega procesa. Matteottijev proces je končan, in sicer natančno tako, kakor je bilo že prej domenjeno. Glavni morilci so bili obsojeni vsled uboja na 5 let ječe, od tega so jim 4 leta odpuščena po amnestiji, ostalo pa so obsedeli v preiskovalnem zaporu in bodo tako v par dneh na svobodi. Dva morilca pa sta bila sploh oproščena. Pravica je torej izgubila v Italiji vso pravico.

O sanaciji francoskih financ je razpravljal ministrski svet. Finančni minister je razvil svoj program, ki ga je vlada soglasno odobrila. Načrt državnega proračuna predvideva 4900 milijonov primanjkljaja. Ta znesek misli finančni minister kriti s prihranki, ki bodo dali 400 milijonov in z davki po programu prejšnjega finančnega ministra Doumerja, kar bi dalo nadaljnih 1400 milijonov. Finančni odbor zbornice je že odobril nekatere nove dohodke, tako 30 odst. povišanje carin, zvišanje poštnih pristojbin in cene vžgalicam, kar bi vrglo približno 800 milijonov frankov. Finančni minister namerava uvesti tudi takozvano meščansko pristojbino, t. j. doklado na dohodarino, ki utegne vreči 500 milijonov. Končno je finančni minister predlagal, da se zviša davek na poslovni promet od 1,3 odst. na 2 odstotka in sicer samo za dobo enega leta. Povišek davka na poslovni promet utegne prinesiti 1800 milijonov frankov državni blagajni. Vse predloge je zbornica sprejela. Ker pa so se socialisti izrekli proti davku na poslovni promet, obstoja kriza Briandove vlade še naprej.

SLOVENC!

Pomnite, da smo bili mi prvi na Koroškem

DOMAČE NOVICE

Birmanje es vrši letos dne 7. aprila v Globasnici, 8. aprila v Žitari vasi, 11. aprila v Podkloštru, 13. aprila v Melvičah, 1. maja na Radišah, 10. maja v Št. Rupertu pri Velikovcu, 11. maja v Grebinju, 12. maja v Kneži in 17. maja v Lomu pri Št. Andražu.

Koroški narodni mučenik. Na Dračju pri Tinjah na Koroškem je umrl na dan sv. Jožefa komaj 36 let star mož, katerega spomin se ne sme pozabiti. Pavel Miglar, pd. Kropivnik, je bil mož vseskozi katoliški in obenem tako zaveden svoje narodnosti, da bi bil vsak čas pripravljen tudi zanjo žrtvovati svoje življenje. Četudi si je bil pred leti pri neki nesreči polomil obe nogi, so ga v vojni le vzeli še k vojakom. V Karpatih, tako je pravil, je trpel lakoto, da bi bil jedel podplate. Bil je zadet v glavo in obležal v nekem jarku, kjer je pričakoval zadnjo uro. A so ga le še našli in spravili v bolnišnico, kjer je okreval in se vrnil ob koncu vojne na svoj dom. Tu se je šele iznova pričelo njegovo mučeništvo. Ko so se Slovenci umaknili iz dežele, pridrvela je Volkswehr oborožena nad Kropivnika. Kropivnik je imel še vojaško puško in se je proti tolpi branil ter je, ko so mu hoteli udreti v hišo, vanjo streljal. Junaška Volkswehr je trenutno bežala, a Miglar je vedel, da se vrnejo in je moral seve bežati tudi sam. Pol leta se je potikal in iskal zaslužka na Spodnjem Štajerskem. Medtem je vlogu Volkswehra prevzel domači Bauernbund. Kot da je razbojnik so Miglarja naprej iskali. Nekoč mu zbolil otrok, oče pride domu ter stoji ob smrtni postelji otroka, ko poči strel in kroglica udari poleg očeta v steno. A mož je le še utekel. Drugič jih pride več, mož zbeži v prvo nadstropje in skoči dol ter uide v temni gozd brez jopiča, brez klobuka. Nemci so ga zapazili in streljali za njim kakor za divjačino. V teh razmerah so mu prijatelji svetovali, naj gre sam v Celovec na državno pravdnštvo, ako ga že zaprejo, bo vsaj življenja varen v zaporu. Celovški državni pravdnik je poslušal nesrečno zgodbo vrlega moža in mu je del: „Idite domu, vi ste se le v sili branili in poskrbeli bomo, da se vam ne zgodi naprej nič.“ Dali so mu izkaznico. Osebnost ga zdaj Heimatdienst ni mogel napadati. A na veliko Gospojnico l. 1920. mu je pogorela hiša z vsem žitom in senom, kar ga je bilo v nji, in da bi zavarovalnine ne dobil, dolžili so ga, da je sezgal le sam. Decembra mesca tistega leta so mu sezgali hišo ženino, kjer je stanoval; gasiti ni bilo mogoče, ker ni bilo vode a tudi ne pomoči. Starega očeta in otroke so morali spraviti pri oknih ven, da niso zgoreli. A našli so se tudi dobri ljudje, ki so mu pomagali. Sam je pravil, da pozna zločinca, ki ga hoče uničiti, a dokazati mu ne more in je molčal. Ko je zopet zidal hišo, si je mogel nekje kupiti cenene konja. Ko je vozil z žage deske, je prišel Heimatdienst ter mu vzal še konja, češ, da je ukraden. Ko so častniki Heimatdienta imeli iz slovenskih občin ukradene konje, se pa nihče ni zganil. Sosedje so mu svetovali, naj proda obe posestvi in naj odide ter si drugod kaj kupi. Ali Miglar je preveč ljubil svoj dom, svoj domači kraj. Poguma ni izgubil. Priden ko mravlja je upal, da se v nekaterih letih zopet vse uredi in pomiri. Zdaj mu bo Bog vse uredil in povrnil vrlemu možu, kar je pretrpel. Naj mu bo časten spomin na Koroškem. — Pogreb rajnega je bil sijajen. Ogromna množica ljudstva mu je izkazala zadnjo čast. Cerkveni pevski zbor, kojega zvesti član je bil skozi dolgih petnajst let, mu je na domu in na grobu zapel žalostinke. Dragi Pavle, končal si, ne da bi našel zadoščenje za svoje preganjanje in trpljenje, toda mi, ki stojimo ob Tvoji rani gomili, Ti obljubljam, da bomo nadaljevali Tvoje delo in bili boj za pravice našega naroda naprej. Spavaj mirno in na svidenje nad zvezdami. Ženi in šesterim malim otrokom izrekamo naše iskreno sožalje.

Brezdelne v kmetijstvu! Med brezposelnimi je mnogo takih, ki so nekaj delali pri kmetih. Da se vrnejo kmetijstvu, hočejo uveljaviti tudi pri nas načrt nižjeavstrijske kmečke zbornice v zvezi z industrijsko okrajno komisijo, po katerem sprejme kmet delav-

**Sreča
v skodeli kave!**

**Kathreinerjeva
Kneippova sladna kava**

**Nedosegljiva v
okusu in izdatnosti.**

ce od ind. okrajne komisije na štiritedensko poizkušnjo. Ker pa delavec ne opravlja popolnega dela v tej dobi in se mora še le privaditi in priučiti, se za odškodnino plača kmetu 90 šilingov.

Celovec. (Velika zaloga municije in orožja hajmatšuca najdena.) Kako skrbi hajmatšuc za mir in red v naši koroški deželi in katera sredstva rabi on za to, se vidi iz dogodka, o katerem govori celo mesto. Dne 26. marca so našli v hiši Pavličeva ulica 15, v kateri se nahaja tudi trgovina z orožjem Kaiser in jugoslovanski konzulat, člani socijaldemokratske stranke veliko zalogo orožja in municije, katero so nameravali hajmatšucerji spraviti ob pol osmi uri jutraj — torej pri belem dnevu — v Benediktinsko šolo in jo tam razdeliti med člane, kar pa so socijaldemokratje preprečili. Oblast, katero so o ti nameri takoj obvestili, je uredila, da se je orožje in municija prepeljala v oddelke za vojaško upravo. Zaplenili niso nič manj kot 500 infanterijskih pušk, spravljene v zaboje, 20 čelad in 20 pasov po 250 nabojev za strojnice. Po verodostojnih poročilih se ve, da se je municija prevažala že tudi poprej. Pripomniti je še treba, da je štabna kompanija hajmatšuca opomnila svoje člane o prevozu municije po neki notici v „Freie Stimmen“, v kateri se vsi člani pozivljajo, da pridejo v Benediktinsko šolo in prinesejo 2 šilinga seboj, ker so „znaki“ (orožje in municija) dospeli. Splošno se je govorilo, da se je zaplenilo orožje jugoslovanskemu konzulatu. Toliko pove „Arbeiterwille“.

Važenberk. (Politično vreme.) Dve tukajšnji najmočnejši stranke se vedno pipljeta in rujeta za prvenstvo. Sociji bi radi imeli, da bi bile kmalu nove volitve, da bi imeli priliko pokazati ljudem svoja nebesa na zemlji; zopet Landbund se zelo krčevito boji za svojo oblast, ki visi na niti. Ob pustu smo bolj mirovali kakor druga leta, samo Jugendbund se je ojunčil in priredil „Tanzkränzchen“ pri Virtu v Trušnjah. Pa glej šmenta, sociji so prišli in delali zgago. Večkrat je zagrmelo in Jugendbundlerji so frčali pri vratih ven. Pusteč na bojnem polju svoje zelene klobuke, so hodili pobiti in obvezani okol. Mnogi pravijo, da je to slabo znamenje za prihodnost! Prejšnjo nedeljo smo prav košato zborovali. Sociji na Želinjah in v Šmarjeti je znani dr. Lemiš pomagal jamrat o hudih davkih in kako bi se dalo temu od pomoči. Gospodje poslanci so ob vsaki priliki glasovali za povišanje davkov in zdaj se trudijo, da natrosijo obupanem kmetom malo peska v oči. To je politika.

Brdo na Zili. V torek 23. marca je 6letni fant Tomaž Jobst pri igranju tako nesrečno padel, da si je zlomil tilnik in takoj na mestu obležal mrtev. Lepa udeležba pri pogrebu je pokazala, da tudi sosedi sočustvujejo s stariši ob tej bridki izgubi. Žalujočim starišem naše sožalje.

DRUŠTVENI VESTNIK

Šmihel nad Pliberkom. Naše „Slov. kat. izobraževalno društvo“ priredi na velikonočni pondeljek, to je dne 5. aprila t. l., „Materinski dan“ s sledečim sporedom: Zjutraj skupno sv. obhajilo društvnikov in sv. maša za naše stariše žive in mrtve. Popoldne ob 3. uri pri Šercarju razne deklamacije, govori, petje in igra „Spoštuj očeta“ ali „Sinovo maščevanje“. Ta dan hočemo v hvaležnosti posvetiti spominu našim starišem. Na prireditvev cerkveno kakor tudi izvencerkveno vabimo vso našo mladino. V prvi vrsti pa ste povabljeni vsi naši dobri stariši in vzgojitelji, vsi, ki ljubite in spoštujete svoje stariše, oni, ki ste še tako srečni, da smete gledati v oči svoje dobre mamice in poslušati nasvete svojega skrbnega očeta in tudi oni, ki tužni iščete med grobovi grob svoje mamice in svojega očeta. — Vstopnina se pri izvencerkveni prireditvi ne bo pobirala, pač pa prosimo prostovoljnih prispevkov za naše izobraževalno društvo.

Sele. Letošnji letni občni zbor izobraževalnega društva, ki se je vršil v nedeljo 14. marca v društveni sobi, je bil polnoštevilno obiskan. Po otvoritvi so sledila poročila odbornikov. Tajnik je mogel o društvu podati precej ugodno poročilo. Društvo šteje 46 moških in 36 ženskih članov, torej skupno 82. Sestankov je bilo 9 z 12 govori in 3 deklamacijami. Govorili so večinoma društveni člani in članice. — Večjih prireditev je bilo 5. Na njih se je uprizorilo 6 iger oziroma krajših prizorov, in sicer: Stari in mladi (dvakrat), Pred vaškim znamenjem (dvakrat), Pri gospodi, Guvernanta in Špela, Brez zajuterka, Junaki. Seje so bile štiri. Blagajnik je poročal, da je imelo društvo 365 šil. prejemkov in 348 šil. izdatkov, torej ima še 17 šil. gotovine. Največ je društvo izdalo za oder in knjige. O stanju in delovanju knjižnice je poročala knjižničarka. Knjižnica je v preteklem poslovnem letu prirastlo na novo 28 knjig, da jih šteje sedaj 619. Ker ena omara za knjige ni več zadostovala, je moralo društvo dobiti še eno. Knjižnice se je posluževalo 128 bravcev, ki so si izposodili lepo število 1760 knjig, tako da pride na vsakega povprečno 13—14 knjig. Prebranih pa je bilo v resnici še več, ker izposojeno knjigo v domači hiši mnogokje berejo tudi drugi. Da bo knjižnica tudi zanaprej mogla postreči vsem izposojavcem, naj društvo tudi v novem letu nakupi novih knjig. Vsa poročila so bila z zadovoljstvom vzeta na znanje. Pri volitvi je bil z malo spremembo izvoljen stari odbor. Izrekla se je zahvala pd. Fronceju za društvene prostore. Pomlajeni pevski zbor je lepo zapel par novih pesmi. Zanimanje za društvo vedno raste, saj se vedno še oglašajo novi udje.

Za naroda slavo, korist in prosveto delujmo vsi skupaj z ljubeznijo vneto!

GOSPODARSKI VESTNIK

Seja deželnega kulturnega sveta dne 22. januarja 1926.

(Nadaljevanje.)

Upa se potem razbremeniti, ko bodo društva se bolje vživela. Važno je zapisavanje v plemensko knjigo. Živinoreja se v deželi prestavlja od pridelavanja mesa na pridelavanje mleka, za to je opazovanje molzečnosti največjega pomena. Pri tem se gre za to, da se požlahtjujejo domače pasme, ker izkušnja uči, da se trajnih uspehov da doseči samo z domačo živino. Pri tem je največjega pomena skrb za dobre junce. Napravila se je postava o potrjevanju juncev, a se ni še vživela.

Ko se dviga živinoreja, se vedno bolj povprašuje po dobrih juncih. Na to je treba obračati vso pozornost. Bikoreja se bo pospeševala z nagradami in pogodbami, ki se bodo sklepale s posestni-

ki, ki imajo dobrih krav, da se kolikor mogoče junčki vsi redijo in ne dajejo mesarju. Iz Osojskih Tur se je lani dalo 19 juncev živinoreji. Za melanško pleme se bo zanaprej tam skrbelo, za belo pasmo pa se priredi posestvo Baldauf v Meiseldingu, da zaostala Spodnja Koroška tam dobi dobrih juncev za pleme. Dobri junci so seve dragi, zato namerava kulturni svet dajati zadrugam podpore za nakup in premije tistim, ki imajo dobrega junca čez tretje leto. Kulturni svet predlaga odlikovanje za skrbne hlapce in dekletke, ki so zaposlene pri živini, ker je napredek v živinoreji deloma odvisen od skrbne postrežbe. Napravila se bode tudi pisarna, kjer si bodo ljudje lahko iskali sveta, ako nastane živalska bolezen. Skrbelo se bo tudi za svinjerejo; kulturni svet bo podpiral svinjerejske zadruge, pospeševal izbiranje plemen in podpiral posestnike, ki držijo merjasece. Uvedlo se bo tudi premijiranje svinj. Skrbelo se bo še za ovčjerejo, za rejo perotnane, rīb in čebel.

Mlekarstvo.

Mlekarstvo v deželi zelo napreduje. Sicer se pa mora živinoreja v deželi vsled različnih razmer nekako deliti. V planinskih krajih je umestno, da pridelavajo mleko. Skrbelo se bo, da se izobrazijo za mlekarstvo sposobnih ljudi, prirejali se bodo kurzi za molžo in postrežbo živine. Na Litzlhofu se bo vršil tudi letos trimesečni molžni kurz. Po deželi pa se bodo prirejali tritedenski molžni kurzi, ki jih bo imel Seržen iz Straje vasi, izkušeni učitelj za molžo. Od države se bo prosil poseben donesek, da se vpostavi šola za molžo in živinsko postrežbo. Mlekarski kurzi bodo pospeševali unovčevanje mleka. V Ziljski dolini se je sirarstvo že vživelo, treba bo, še domači trg opozoriti na domači pridelek. Če se množijo mlekarske zadruge, bo treba, da država da za potrebne drage zgradbe brezobrestnih posojil, ker posamnik teh stroškov ne zamore.

Konjereja.

Za konjerejo je treba, da se vzdrži kmetija na Osojskih Turah za vzrejo žrebcev. Konjereja se bo podpirala z nagradami. A kulturni svet bo ob enem uplival na to, da se konjereja omeji in opušča tam, kjer so razmere ugodne za živinorejo, da se more prodati konj iz krajev, kjer se kaj drugega rediti ne da. n. pr. na Zili, kjer imajo ljudje veliko blat.

Gnojne jame.

Da se pravilno uredi gnojišča in jame za gnojnico, se bo prosila država še za poseben kredit. Vrhutega se namerava v vsakem okraju prirediti vzorno gnojišče podobno starim globokim hlevom, iz katerih je bil gnoj dosti boljši kakor zdaj z često suhih kupov.

(Dalje sledi.)

Celovski trg. Živina: voli 1,10—1,30, plemenske krave 1,20—1,50, krave za klanje 0,80 do 1,—, pitani prašiči 2,30—2,70, plemenski 2,40 do 2,70 Š za kg žive teže. — Zelenjave: fižol 60 g, krompir 16 g, zelje 60 g, kapus 80 g, koleraba 80 g, karfijol 1,20 Š, špinača 70 g, glav-nata solata 80 g, endivija 1 Š, pesa 60 g, korenje 80 g, kislja repa 30 g, kislja zelje 50 g za kg. Goveja mašč 8,60—10, sirovo maslo 6,20—6,80, kislja smetana 2,50—2,80, mleko 0,44—0,48 Š za kg oz. liter. Jajce 15—17 g. Sladko seno 10—11, kislja 8—9, slama 7 Š za metercent.

Borza. Dunaj, 29. marca 1926. Dolar 706,25; nemška marka 168,30; franc, frank 24,27; ital. lira 28,46; dinar 12,41; poljski zloti 87,25; švic. frank 135,90; češka krona 20,93 grošev.

Curih, 29. marca 1926. Dunaj 73,29¼; Beograd 9,14.

Učenec

za trgovino mešanega blaga

se fakoj sprejme. Dobra šolska izobrazba, prednost meščanska šola. Lastnoročno pisane ponudbe naslovite na **JOSIPA RENKO, FERLACH (BOROVLE).**

Trgovina z mešanim blagom

F. Mory

Sinča vas (zraven Karl'na)

priporoča za Veliko noč:

Specerijsko in kolonijalno blago, manufakturno blago za moške in ženske obleke, storjene obleke za otroke in ženske, kakor tudi predpasnike, črveljčke, steklenine, emajlirano in glinasto posodo, oljnate in suhe barve, čopiče, firnež, ščeti itd., električne žarnice i železnino. — Zamenjava otrtega lanenega in konopnega prediva, kakor tudi neotrtega lanu dobre kakovosti.

30

Domače platno

iz domače preje izdeluje

poceni in trpežno

strojna tkalnica **Primož Lužnik**
v Št. Lipšu. Dobra vas (Eberndorf.)

Vabilo.

Izobraževalno društvo v Globasnici ponovi na

belo nedeljo, dne 11. aprila
zadnjokrat na domačem odru

igro

Miklova Zala

34

Kdor še želi enkrat videti to igro in kdor je še ni videl, naj prihiti ta dan v Globasnico.

Med odmori svira tamburaški zbor in nastopi tudi pevsko društvo „Gorotan“.

Obilne udeležbe pričakuje

ODBOR.

Vabilo

na

37

občni zbor

Posojilnice Marija na Zili r. z. z n. z., ki se bo vršil

v nedeljo, dne 11. aprila t. 1. ob 3. uri
popoldne v uradnih prostorih,

s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Potrjenje računskega zaključka za leto 1925.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

K zanesljivi udeležbi vabi vse člane
ODBOR.

Inserirajte v Koroškem Slovencu!

Hranilnica in posojilnica
v Št. Jurju na Zili r. z. z n. z.
ima svoj

redni občni zbor

dne 18. aprila 1926 ob 10. uri
dopoldne v svoji pisarni.

Dnevni red.

1. Odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Potrjenje rač. zaključka za leto 1925.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti. 35

Ako bi ob določeni uri ne bilo dovolj navzočih združnikov, se bo uro pozneje vršil drugi občni zbor ne oziraje se na število navzočih.

K polnoštevilni udeležbi vabi ODBOR.

Lucerno
deteljo
travo vseh vrst
umetna gnojila
cement

ter vse druge kmetske potrebščine kupite

najceneje pri

39

Južnokoroški gosp. zadrugi

v Sinči vasi.

Vabilo!

„Slovensko katoliško izobraževalno društvo za Šmihel in okolico“ priredi na velikonočni pondeljek, to je 5. aprila ob 3. uri pop. v Šercarjevi dvorani

Materinski dan

z deklamacijami, govori, petjem
in igro

„Spoštuj očeta“

36

ali „Sinovo maščevanje“

K udeležbi vabimo vse stariše in vse, ki ljubijo in spoštujejo svoje stariše!
ODBOR.

Kat. slov. izobraževalno društvo „Trta“ v Žitari vasi.

Vabilo

na igro

38

Divji lovec

katero uprizorijo igralci
iz Škocijana na . . .

belo nedeljo 11. aprila ob 3. uri popoldne
v Društvenem domu v Žitari vasi.

Kdor še ni videl te lepe igre, tega vabi
ODBOR.